

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Arvingen

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Arvingen", i Goldschmidt, M. A.: *Arvingen*, udg. af Johnny Kondrup , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1988, s. 238. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-goldschmidt01-shoot-idm140700591938768.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Arvingen

7. Udgaver og tekstforhold

Arvingen udgjorde som ovenfor nævnt det tredje og sidste bind af Goldschmidts *Fortællinger og Skildringer* og udkom sidst i 1864, men med 1865 på titelbladet. Imidlertid udsendte forlaget, Chr. Steen & Søn i København, samtidig dette tredje bind i et »særskilt Aftryk«, hvis eneste særkende var et selvstændigt titelblad. Dette aftryk blev solgt separat, mens *Fortællinger og Skildringer* ellers udkom hæftevis i abonnement. Se s. 5-6.

Anden udgave, også hos Chr. Steen & Søn, udkom i slutningen af 1866, men med 1867 på titelbladet. Der er tale om et uændret optryk af originalen; endog samtlige trykfejl går igen.

I 1896-98 udgav Goldschmidts søn, dr.med. Adolf Goldschmidt, sin faders *Poetiske Skrifter* i otte bind. Sjette bind, der udkom 1897 med undertitlen *Fortællinger og Romaner*, optages i alt væsentligt af *Arvingen* (s. 49-396). Udgaven, der som den første er sat med latinske typer og har en let moderniseret retskrivning, kom på Gyldendals forlag.

To år senere, i 1899, udsendte Gyldendal et uændret optryk af teksten fra *Poetiske Skrifter* for så vidt angår *Arvingen*. På titelbladet præsenterede det sig, noget misvisende, som romanens tredje udgave.

Fra 1908-10 udgav rådhusbibliotekar Julius Salomon otte bind *M. Goldschmidt i Folkeudgave* på Gyldendals forlag. Femte bind, 1909, domineres helt af *Arvingen* (s. 33-266). Udgiveren hævder at have revideret teksten, men oplyser hverken principper eller enkeltrettelser. Stikprøver tyder dog på, at revisionen har været ret vilkårlig og især sigtet mod at lette læsningen for et ikke bogvant publikum.

I 1915 udsendte Gyldendals Bibliotek *Arvingen* som selvstændig bog, optrykt efter udgaven fra 1899. Dog mangler her Goldschmidts originale forord, dateret november 1864.

1916 besluttede Gyldendal at realisere restoplaget af Julius Salomons folkeudgave. Der var fem bind tilbage, og de blev solgt under navnet *Udvalgte Skrifter* uden årstal. Det bind, der domineres af *Arvingen* (s. 33-266), er nu rykket frem til at være bd. III, selv om der stadig på arkene står »M. Goldschmidt i Folkeudgave V«.

På Heinrich Matthiasens utraditionelle forlag Danmark redigerede forfatteren Cai M. Woel i 1950'erne et skønlitterært bibliotek. Her udgav man i 1953 *Arvingen*, dog uden det originale forord. Da Matthiasen 239 ikke anerkendte Forlæggerforeningens samhandelsregler, blev udgaven solgt uden om boghandlerne.

I 1969 udsendte forlaget Gyldendal *Arvingen* i sin billigbogsserie Gyldendals Trane-Klassikere. Udgaven var nysat efter originaludgaven, dog således at nogle trykfejl var rettet og nye føjet til.

Ingen af de nævnte udgaver er kommenterede.

Efter alt at dømme eksisterer manuskriptet til *Arvingen* ikke længere. Undersøgelser foretaget på Det kongelige Bibliotek, på Frederiksberg Kommunebiblioteker, i Rigsarkivet og i Goldschmidtsamlingen på Sydsjællands Museum har alle vist et negativt resultat. Heller ikke de to Goldschmidtforskere Morten Borup og Mogens Brøndsted er bekendt med noget manuskript.

Grundlaget for teksten i nærværende udgave er derfor alene den trykte førsteudgave i *Fortællinger og Skildringer* bd. III (1864/65). I forhold til grundteksten er der foretaget følgende rettelser:

30,8:

emeritus < *eremitus*

77,33:

mine < mi

89,27:

var < var var

96,24:

mig < mig mig

116,32:

Slægtninge < Slætninge

124,19:

Castellanens < Capellanens

135,9:

Samtaler; < Samtaler:

141,5:

spørgende < pørgende

147,16:

Eiendomsret < Eiendomret

149,27:

Selvopoffrelse < Selopoffrelse

157,30:

Damerne < Damerene

157,34:

reise idag < reise som idag

162,3:

mig med største < mig største

163,9:

and < *aud*

164,18:

fulgte < fuldte

166,27:

Ringeste < det Ringeste

167,13:

skuelser?« < skuelser?

168,34:

uovervindelig < uovervindeligt

172,30:

Dage < Dag

180,2:

Terrainet < Trainet

188,6:

plein < *plain*

Endelig bemærkes, at replikker, som i grundteksten sluttet med anførselstegn og komma, i denne udgave sluttet med komma og anførselstegn.